

PFU-SAK NR. 003/15

KLAGER: John-Erik Ågotnes
ADRESSE: Dragefjellstrappen 2C
PUBLIKASJON: Bergens Tidende
PUBLISERINGSDATO: 04.09.2014
STOFFOMRÅDE: Diverse
SJANGER: Mening
SØKERSTIKKORD: Etc.
REGISTRERT: 05.01.2015
BEHANDLET I PFU: 24.03.2015
BEHANDLINGSTID: 79 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson/organisasjon
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Bergens Tidende publiserte torsdag **4. september 2014**, på både nett og papir, den redaksjonelle kommentaren «**Et vell av uvilje**», skrevet av Mathias Fischer. Skribenten, ble titulert som «kommentator i BT», og rettet kritikk mot velforeningers opptreden i samfunnsdebatten. Han skrev:

«**Selve klisjeen finner man i Sydnes og Nøstet velforening: De er selvopptatte, konservative, og de elsker å krangle [...] I forrige uke skrev velforeningen til denne avisen, og ba oss studenter flytte ut av sentrum. Ikke bare vil de plassere studentboligene lengst unna nabolaget, men de oppfordrer også Universitet i Bergen til å flytte flere fakulteter bort fra Nygårdshøyden.**»

Skribenten tegnet deretter et satirisk bilde av hvordan han så for seg at Bergen by ville ha sett ut om nevnte velforening fikk gjennomslag. Videre sto følgende:

«**[V]elforeninger [...] kan løse felles oppgaver og skape et hyggeligere nabolag. Men som aktører i byutviklingspolitikken, er det eneste positive at du alltid vet hva de mener om endringer: De er mot. I årevis har Sydnes og Nøstet velforening ført krig mot byens studenter. Studentsamskipnaden er blitt karakterisert som «arrogante, talentløse bøller helt uten folkeskikk». Kamouflert som «informasjonsarbeid», forteller velforeningen studentene ved studiestart hvordan de skal «oppføre seg» - et dårlig skjult forsøk på å fortelle at de er uønsket. [...] Debattens stadig tilbakevendende hersketeknikk er at studentene er kravstore fordi de ønsker å bo i sentrum. Dette er visst i motsetning til velforeningene, som krever å bo alene i sentrum.**»

Deretter argumenterte skribenten for hvorfor han mener det er viktig å ha et sentrumsnært universitet, før han avsluttet kommentaren med følgende:

«**Det mest støyende elementet i denne delen av byen er nemlig ikke studenter på fest, men velforeningsmedlemmer i protest.**»

Tilknyttet kommentaren ble det publisert et bilde av to representanter for Sydnes og Nøstet velforening (SNV). Begge ble omtalt med fullt navn i bildeteksten, som lød slik:

«Klisjeen: Sydnes og Nøstet velforening eksemplifiserer selve klisjeen av bergenseren, mener kommentator Mathias Fischer. På bildet er leder [navn] og bossansvarlig [navn].»

KLAGEN:

Klager er den såkalt bossansvarlige i SNV. Klager bemerker at skribenten er student, noe som ifølge klager gjør ham til en åpenbar interessent i saken. I tillegg skriver klager at skribenten er Venstre-politiker, og at det derav kan oppfattes som om Fischer misbruker sin rolle i en sak hvor han selv er aktør eller har interesser på vegne av andre. Klager mener at disse opplysningene burde ha gått frem av publiseringen, slik at skribenten ikke fremsto som nøytral observatør. I klagen vises det til punkt 2.2. og 2.3. i Vær Varsom-plakaten.

Ifølge klager gjengir det påklagede oppslaget «brokker av uttalelser fra SNV-tillitsvalgte på facebook, fullstendig løserevet fra sin sammenheng.» I tillegg fremholdes det at SNV tillegges synspunkter de aldri har gitt uttrykk for, og at et av sitatene som tilskrives dem, var en debatt-tittel BT selv hadde satt på et forutgående leserinnlegg fra SNV. Med utgangspunkt i det ovennevnte mener klager at punkt 4.1., 4.2., og 4.3. i VVP er brutt.

Klager mener at publiseringen av bildet – og bildeteksten – som ledsaget kommentaren, representerer et grovt brudd på punkt 4.10. og 4.12. i VVP. Dette fordi bildet ble tatt i en annen sammenheng, og fordi de avbildede personene ikke hadde godkjent bruken. Videre anfører klager at BT etter publiseringen har nektet å korrigere eller beklage bildebruken. Ifølge klager har BT heller ikke tatt til følge innspill og innlegg som påpeker feil og mangler i den publiserte teksten, og i den forbindelse mener klager at avisa har brutt punkt 4.13. i VVP.

Endelig mener klager at BT brøt med punkt 4.14. i VVP fordi den angrepne part ikke ble informert om oppslaget på forhånd, og dermed ikke fikk anledning til samtidig imøtegåelse av faktiske opplysninger.

TILSVARSRUNDEN:

Bergens Tidende avviser at de har brutt god presseskikk, og fremholder innledningsvis at SNV har vært en markant stemme i det offentlige ordskiftet om byutvikling, blant annet i BTs spalter.

BT avviser for det første å ha brutt punkt 2.2. og 2.3. i VVP. Avisen fremholder at Fischer var utmeldt fra Venstre da kommentaren ble skrevet, og at BT har gjort Fischers tilknytning til politikken kjent gjennom tidligere publiseringer. I tillegg mener BT at det fremgår av den påklagede kommentaren at skribenten er student, og at dette også står å lese i BTs «kortbiografi» om Fischer på nettsidene. Uansett mener redaksjonen at det å være student ikke diskvalifiserer en journalist til å skrive om forholdet, og avisen legger til at Fischer verken bor i det aktuelle området eller har planer om å anskaffe seg hybel. For øvrig anfører BT at deres kommentatorer ikke skal være «nøytrale observatører», og at også andre i redaksjonen har erfaring fra politikken eller studenttilværelsen.

BT erkjenner at Fischer fremstilte brokker fra to sitater som ett sitat, men avviser at brokkene er hentet fra Facebook. Redaksjonen viser til den tidligere BT-artikkelen, «SiB i bitter nabokrangel» (vedlegg 1), der SNV kritiserte Studentsamskipnaden i Bergen (SiB). SNV-representantene ble der gjengitt slik:

«- SiB opptrer så arrogant og skamløst at vi ikke har ord».

«- SiB behandler oss dårlig, og er helt uten folkeskikk».

«- Hverken studentene eller byen er tjent med at SiB på ledelsesnivå befolkes av hensynsløse bøller».

Ifølge BT viser sitatene over at Fischers gjengivelse av SNV var redelig og i overensstemmelse med god presseskikk.

Videre anfører BT at Fischers karakteristikk rammer SNV som forening, og at karakteristikkene ikke er satt mer på spissen enn hva SNVs uttalelser om SiB var. Følgelig er det ikke blitt begått brudd på VVPs punkt 4.1. og 4.3. Heller ikke bildeteksten kan være så injurierende at den er i strid med god presseskikk, mener BT.

Redaksjonen mener at kommentaren skiller tydelig mellom omskrevne gjengivelser av hva som er blitt skrevet og sagt, og skribentens egen parodiske fremstilling av forholdet. Av den grunn avviser de anklagene om brudd på VVPs punkt 4.2.

Klager fremholder at et av utsagnene som ble tillagt SNV i den påklagede kommentaren, stammet fra en tittel BT selv hadde satt på et forutgående leserinnlegg fra SNV (vedlegg 3). Tittelen var «Flytt studentene ut av byen». Redaksjonen vedgår dette, men mener at tittelen var dekkende for innholdet i SNVs leserinnlegg, selv om avisen etter ønske fra SNV senere endret tittelen på nett. BT poengterer at Fischer, da han refererte til formuleringen i sin kommentar, forklarte hvordan SNV mente at studenter bør flyttes ut av sentrum, og at utsagnet derfor settes i kontekst og nyanseres. BT skriver i tillegg følgende:

«Anklagen SNV synes mest opprørt over, den om at velforeningen 'vil ha studentene ut av byen', ble først fremmet av [...] leder av Velferdstinget, i et innlegg på bt.no 28. august, som en direkte respons til SNVs innlegg i BT samme dag [...] Dette innlegget valgte SNV ikke å svare på i BT. Da er det vanskelig å forstå at foreningen mener samme påstand skulle utløse rett til samtidig imøtegåelse noen dager senere. Riktignok brukte Ågotnes kommentarfeltet til å gi uttrykk for sitt syn på lederen for Velferdstinget.»

BT har forståelse for at klageren finner bildebruken ubehagelig, og skriver:

«Vi burde ha opplyst om at bildet var hentet fra arkivet, men det er langt fra uvanlig å bruke arkivbilder på denne måten. Personene på bildet er der i kraft av sine verv i en forening, og de er ikke knyttet til alvorlige anklager. [Klagers navn], som i bildeteksten omtales som bossansvarlig i SNV, er ikke perifer i saken. Han var en av tre underskrivere på debattinnlegget i BT som fikk Fischer til å skrive sin kommentar.»

Endelig anfører BT at den påklagede kommentarens beskyldninger mot klager er normative utsagn som ikke utløser rett til samtidig imøtegåelse, og at SNV består av ressurssterke mennesker som har deltatt aktivt i samfunnsdebatten. Videre bemerkes det at klager benyttet

seg av tilsvarensretten to dager senere, at SNV fikk støtte fra andre skribenter publisert i BT, og at SNV har benyttet BTs kommentarfelt flittig. Dette betyr, slik BT ser det, at SNV har sluppet til med sine synspunkter.

Klageren hadde kommentarer til BTs tilsvare, og understreker innledningsvis at det er han som klager, ikke SNV.

Han påpeker at det ikke var han som kom med karakteristikker av SiB i artikkelen «SiB i bitter nabokrangel», og at sitatene får stå for opphavsmannens regning. Den ene av opphavsmennene er heller ikke styremedlem i SNV lenger, slik BT skriver i sitt tilsvare (BT bekrefter dette, sekr. anm.).

Slik klager ser det, er det sentrale spørsmålet hvor langt BT kan gå i å henge ut enkeltpersoner på kommentatorplass. Han understreker at bilde, bildetekst og kommentar må ses som et hele.

Videre viser klager til at Fischer fortsatt har tilknytning til politikken siden han er vara til Stortinget, og at studentpolitikk og byutvikling må sies å angå Venstre.

Bergens Tidende fastholder i sitt tilsvare at bildebruken var forsvarlig, ettersom klager har valgt å delta i debatten. Redaksjonen kan ikke se at uttalelser om SNV er et angrep på klager som person, og påpeker at et fotografi hvor SNVs leder og et styremedlem er avbildet, vanskelig kan være tatt ut av kontekst når det brukes i forbindelse med